

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2024-881

30.9.2024

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Vilkår for gebyrileggelse – varsling – dispensasjon – kjøretøyet inndratt i utlandet.

Trafikksforsikringsforeningen varslet klager elektronisk om at kjøretøyet fremstod uforsikret den 25.4.23. Gebyret ble deretter ilagt den 28.4.23 med virkning fra 25.4.23. Den 13.2.24 varslet Trafikksforsikringsforeningen klager igjen elektronisk. Kjøretøyet ble avregistrert samme dag. Klager påklaget gebyrileggelsen 21.2.24 og viste bl.a. til at kjøretøyet var inndratt til militært bruk i Ukraina, og videre at kjøretøyet ble avregistrert så snart klager ble klar over situasjonen. Trafikksforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen og viste til at det ikke forelå forhold utenfor klagers kontroll, da klager selv valgte å reise til utlandet. Videre viste foreningen til at klager ble varslet tilstrekkelig etter gebyrforskriften. Nemnda kom til at klager måtte gis delvis medhold, slik at klager fritas fra å betale gebyr for perioden fra og med 2. juli 2023 til og med 12.februar 2024. Nemnda la til grunn at Trafikksforsikringsforeningen hadde klagers elektroniske kontaktinformasjon tilgjengelig, og kunne benyttet denne for å kontakte klager på et tidligere tidspunkt enn det som ble gjort når gebyrkrav sendt pr. post kom i retur. For perioden fra 25. april 2023 til og med 1. juli 2023 kom nemndas flertall til at klager plikter å betale gebyr da klager hadde den rettslige råderetten til kjøretøyet i gebyrperioden.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17a.

Klager er eier av kjøretøy med registreringsnummer (...). Kjøretøyet var forsikret frem til 16.4.23 da forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling av forsikringspremien.

Trafikksforsikringsforeningen varslet klager elektronisk på SMS og e-post den 25.4.23 om at kjøretøyet fremstod uforsikret. Videre ila foreningen klager et gebyr for uforsikret kjøretøy 28.4.23. Gebyret ble ilagt med virkning fra 25.4.23. Gebyrkravet ble sendt til Adresse A., som var bostedsadressen klager var oppført med i folkeregisteret.

Det første gebyrkravet kom i retur til trafikksforsikringsforeningen 9.5.23. Returforsendelsen hadde returkode "Ny adresse ukjent". De neste tre kravene ble sendt til samme adresse, men kom ikke i retur til foreningen. Frem til klager endret adresse i folkeregisteret 17.1.24 kom totalt 8 av 14 krav i retur til foreningen.

Den 13.2.24 varslet Trafikksforsikringsforeningen klager igjen elektronisk. Kjøretøyet ble avregistrert samme dag.

Det ble fremmet klage mot gebyrileggelsen den 21.2.24. I klagen ble det redegjort for at klager reiste ut av Norge til Ukraina for å hjelpe familien sin. Kjøretøyet ble benyttet på reisen. Meningen var å frakte familien tilbake til Norge i kjøretøyet. I stedet ble kjøretøyet inndratt til militært bruk. Det oppstod samtidig problemer med returreise til Norge. Kjøretøyet ble avregistrert så snart

klager ble klar over situasjonen.

Siden saken gjaldt opphør av forsikringsavtale, kontaktet Trafikkforsikringsforeningen forsikringsforetaket for mer informasjon om opphøret av avtalen. På forespørsel fra Trafikkforsikringsforeningen fremla foretaket kopi av faktura, purring og inkassokrav sendt til klager. Videre skrev forsikringsforetaket følgende:

Faktura ble sendt til kundens folkeregistrerte adresse på tidspunktet for utsendelse i (...) (se vedlegg) dette er i henhold til Forsikringsavtaleloven, FAL § 5-2. Kunden betalte ikke innen gitt betalingsfrist på purringen, forsikringen på bil ble annullert. Dagsbøter for uforsikret periode dekkes ikke av (...).

Klager avviser at gebyret er korrekt ilagt. Klager reiste til Ukraina med kjøretøyet for å frakte familie tilbake til Norge. Kjøretøyet ble inndratt til militært bruk. Først etter 6 måneder klarte klager å komme seg tilbake til Norge. Etter dette tilbrakte klager 6 måneder på flyktningmottak, før hun igjen kom tilbake til sin tidligere adresse. Klager viser til at hun ikke kan språket norsk tilstrekkelig, at hun ikke har fått ettersendt post, at hun ikke har hatt tilgang på internett og ikke har hatt nødvendig BankID. Klager viser avslutningsvis til at hun befinner seg i en krevende økonomisk situasjon.

Klager har inngitt tilleggsopplysninger i brev av 5.7.24 hvor det anføres at klager ikke hadde BankID før etter oppholdstillatelse og kundeforhold hos norsk bank ble godkjent. Klager har videre fremlagt kopi av rekvirering av kjøretøy til militært formål, samt kopi av pass med innreise Schengen stempel (Polen).

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen. Foreningen finner ikke at brudd på plikten til å vedlikeholde forsikring må anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. At klager valgte å reise ut av landet til et urolig område, ligger innenfor klagers kontroll, og kan ikke føre til dispensasjon. Det at klager var i utlandet og ikke fikk sjansen til å reagere før hun kom tilbake, kan ikke regnes som unnskyldelig i henhold til gebyrforskriftens § 9.

Trafikkforsikringsforeningen sender ut brev til folkeregistrert adresse. Det er registrert at flere fakturaer har kommet i retur med "Ny adresse ukjent". Man er pliktig til å melde flytting til folkeregisteret og det er den enkeltes ansvar å endre adresse i folkeregisteret. Dersom klager har endret adresse, men ikke meldt flytting til folkeregisteret, er ikke foreningen ansvarlig for at klager ikke har mottatt gebyrkravene. Det er ikke registrert ny adresse for klager i folkeregisteret før den 27.12.23. Foreningen har gjort det som kunne forventes for å forsøke å varsle eier og kravene har blitt sendt på en betryggende måte ettersom folkeregistrert adresse er den eneste kilden trafikkforsikringsforeningen lovlig kan sende gebyrkravet til. Når det viser seg at eier ikke har overholdt sin plikt til å endre adressen i folkeregisteret, må eier bære risikoen for dette. Foreningen anser alle krav korrekt varslet.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet kom til at det var grunnlag for å gi klager delvis medhold. Sekretariatets begrunnelse er inntatt under:

Sekretariatet for Finansklagenemnda bemerker

Vilkårene for gebyrileggelse og varsling fra Trafikkforsikringsforeningen.

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det fremgår av TFFAuto at klager er oppført som eier av kjøretøyet. Ifølge sakens dokumenter gikk forsikringsavtalen til opphør den 16.4.23 grunnet manglende betaling. Kjøretøyet ble avregistrert 13.2.24. Kjøretøyet var derfor registrert og forsikringspliktig i den aktuelle gebyrperioden, og gebyr kan som utgangspunkt ilegges, jf. Bilansvarslova § 17a jf. Gebyrforskriften §§ 4 og 5.

Klager har imidlertid anført at gebyret må bortfalle bl.a. som følge av at hun ikke har fått ettersendt post. Slik vi forstår klager, ville hun ha ordnet opp i forholdet dersom hun hadde fått kjennskap til gebyrkravet på et tidligere tidspunkt.

Spørsmålet blir dermed om Trafikksikringsforeningen har oppfylt varslingsplikten etter gebyrforskriften §§ 6 og 7. Gebyrforskriften § 6 første ledd lyder slik:

Trafikksikringsforeningen skal varsle siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller epost) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikksikringsforeningen. I andre tilfeller skal varselet skje samtidig med utskriving av gebyr.

Det fremgår av bestemmelsen at det er "siste forsikringstaker" av kjøretøyet som skal varsles elektronisk, forutsatt at kontaktinformasjonen til vedkommende er "tilgjengelig". Kontaktinformasjonen anses tilgjengelig når denne er lagt inn i TFFAuto av forsikringsselskapet, se blant annet Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) avgjørelse FinKN 2019-085.

Trafikksikringsforeningen varslet klager elektronisk 25.4.23. Varslingsplikten anses oppfylt.

Videre følger det gebyrforskriften § 7 at Trafikksikringsforeningen skal underrette den gebyrpliktige om illeggelsen av gebyr "så snart som mulig", og at underrettingen skjer ved utsendelse av kravet.

I denne saken ble det første gebyret utsendt 28.4.23, altså tre dager etter at gebyret begynte å løpe. Dette må regnes som "så snart som mulig" jf. Gebyrforskriften § 7 annet ledd.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) i flere avgjørelser lagt til grunn at Trafikksikringsforeningen har bevisbyrden for at gebyrkravet er sendt, men at det ikke er et krav om at innholdet i brevet må ha kommet til mottakerens kunnskap, se bl.a. FinKN 2019-085.

Nemnda har også uttalt at gebyrkravene må være "betryggende" avsendt, og at det med dette menes at "krav sendes til en adresse/og eller på en måte som det er god grunn til å tro at man vil nå frem til adressaten på", jf. FinKN 2019-628 og 2019-962. Nemnda har i avgjørelse FinKN 2020 516 utdypet hva som ligger i begrepet "betryggende avsendt":

Utgangspunktet må etter nemndas syn være at varslingsplikten er oppfylt dersom varsel sendes til en adresse oppgitt av gebyrmottakeren. Forsikringstakere gir opplysninger til sitt forsikringsselskap om e-post adresse og telefonnummer. Foreligger det ikke opplysninger om noe annet, må bruk av slike adresser anses betryggende. Er slike opplysninger ikke inntatt i TFFAuto, vil utgangspunktet være den boligadresse som er oppgitt i Motorvognregisteret, men er det lenge siden adresseopplysningen ble inntatt i registeret, kan det etter omstendighetene være påkrevd å undersøke om eieren av kjøretøyet fortsatt bor på denne adressen ved søk i Folkeregisteret, eventuelt hvis det er tale om et foretak, i Brønnøysund-registrene.

Trafikksikringsforeningen har dokumentert at det sendte gebyrkravene til adresse (Adresse A.). Slik vi forstår vedlagte dokumentasjon, var dette var klagers oppførte bostedsadresse på tidspunktet, og derfor også en adresse foreningen må ha hatt grunn til å tro at det ville nå frem til klager på. Det første gebyrkravet anses derfor for å være betryggende avsendt.

Dette gebyrkravet kom imidlertid i retur til foreningen den 9.5.23. Det er noe uklart for sekretariatet hva som ble gjort da det første gebyrkravet kom i retur, men slik vi forstår det ble det søkt etter ny adresse uten resultat. Nytt gebyrkrav/påminnelse ble derfor sendt til samme adresse. Også dette kravet må anses betryggende avsendt. En slik vurdering synes også å være i samsvar med tidligere nemndspraksis, se særlig sak FinKN 2020-516.

Det andre, tredje og fjerde gebyrkravet som ble sendt, kom ikke i retur til foreningen. Foreningen hadde derfor all grunn til å tro at klager på dette tidspunktet var kjent med gebyrileggelsen. Spørsmålet er likevel om foreningen pliktet å gjøre noe utover å søke etter ny adresse, da det etter dette mottok 8 av 10 gebyrkrav i returpost.

Nemnda har tidligere tatt stilling til en lignende problemstillingen. I FinKN 2020-516 hadde trafikksikringsforeningen sendt to gebyrkrav til klager som var kommet i retur til foreningen. Nemnda uttalte at:

Etter nemndas syn forelå det i slutten av september opplysninger om at klager sannsynligvis ikke var kjent med gebyrileggelsen, og Trafikksikringsforeningen pliktet da å anstille nærmere undersøkelser for å forsøke å nå frem til klager. Trafikksikringen har ikke opplyst om annet enn at

de "vasket" sine opplysninger mot Folkeregisteret, noe som ikke er tilstrekkelig etter nemndas syn. Avgjørelsen innebærer etter vårt syn at Trafikksikringsforeningen plikter å foreta seg noe ytterligere dersom det ikke lykkes å finne noen ny adresse ved "adressevask" eller søk etter ny adresse, ved mottakelse av to gebyrkrav/påminnelser i retur.

I avgjørelse FinKN 2020-619 vurderte Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) om Trafikksikringsforeningen hadde oppfylt varslingsplikten etter at foreningen hadde fått alle gebyrkravene det hadde sendt til klager i retur. I saken hadde Trafikksikringsforeningen foretatt en "adressevask" flere ganger, og foreningen hadde også forsøkt å få kontakt med klager per telefon. Nemnda la tilsynelatende vekt på at foreningen i den saken hadde foretatt seg ytterligere enn bare adressevask, i det klager også var forsøkt oppringt. Nemnda kom etter en samlet vurdering til at kravene var betryggende avsendt.

I avgjørelse FinKN 2021-865 uttalte nemnda at når Trafikksikringsforeningen ikke har grunn til å tro at kravene er betryggende avsendt, og foreningen har elektronisk kommunikasjon tilgjengelig, bør denne benyttes for å kontakte klager.

I vår sak er det ikke redegjort nærmere for eller dokumentert hva Trafikksikringsforeningen gjorde for å forsøke å nå frem til klager etter at kravene begynte å komme i retur. Ved andre og tredje returforsendelse må foreningen ha forstått at klager sannsynligvis ikke mottok alle krav på sin oppførte adresse. Trafikksikringsforeningen hadde klagers elektroniske kontaktinformasjon tilgjengelig, og kunne benyttet denne for å kontakte klager på et tidligere tidspunkt. Vi bemerker i den anledning at det kan fremstå som om det var foreningens elektroniske varsel av 13.2.24 som gjorde at klager avregistrerte kjøretøyet.

I likhet med overnevnte saker, mener vi at foreningen i denne saken burde forsøkt å sende faktura på e-post til klager, alternativt forsøkt å ringe klager. Siden saken skiller seg litt fra tidligere nemndsavgjørelser, ved at flere brev tilsynelatende også kom frem til klagers adresse, er det etter vår oppfatning rimelig at foreningen burde ha forsøkt å kontakte klager i alle fall ved den tredje returforsendelsen 21.7.23. Særlig i lys av at det hadde klagers elektroniske kontaktinformasjon tilgjengelig.

Det er altså ved returpost av det tredje gebyrkravet (21.7.23) at vi mener Trafikksikringsforeningen burde foretatt seg mer i saken for å komme i kontakt med klager. Da dette ikke ble gjort kan ikke foreningen bli hørt med at alle kravene ble sendt på en betryggende måte.

Konsekvensen av dette er at deler av kravet må bortfalle, jf. eksempelvis FinKN 2019-628.

Etter en konkret vurdering har vi etter dette kommet til at gebyret må bortfalle fra og med den 21.7.23 til og med den 12.2.24, og vi ber foreningen ta vår vurdering til følge.

Vilkårene for dispensasjon (hel eller delvis reduksjon av gebyrileggelsen)

Klager har slik vi forstår henne anført at hun ikke var kjent med forsikringens opphør. Klager har manglende norskkunnskaper, og har ikke hatt tilgang til internett eller BankID grunnet den klagers reise til Ukraina. Videre anfører klager at gebyret bør ettergis som følge av at klager befinner seg i en økonomisk krevende situasjon.

I det følgende vil vi vurdere om det er grunnlag for å gi klager hel eller delvis dispensasjon for den resterende perioden fra og med 25.4.23 til og med 20.7.23.

Regler om dispensasjon er inntatt i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. En forutsetning for dispensasjon er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll. I dette ligger at den gebyrtilagte er ansvarlig for alle forhold innenfor sin kontrollsfære, det vil si alle omstendigheter som hen har kunnet påvirke. Det er forutsatt at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at det er den som påberoper seg dispensasjon som har bevisbyrden for at det foreligger omstendigheter som gir grunnlag for dette. Dette følger av lovforarbeidene (Prop. 1 LS 2017-2018 Skatter, avgifter og toll 2018 pkt 15.10) og av nemndas avgjørelser, se bl.a. FinKN 2020-189.

Når det gjelder opphør av forsikringsavtale har nemnda i avgjørelse FinKN 2019-373 uttalt at ordnet økonomi med evne og vilje til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, ligger innenfor hver enkelts "kontrollsfære", og at det følger av et forhold den enkelte er ansvarlig for og som kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr. Som påpekt videre av nemnda i avgjørelse FinKN 2021-692 er "dispensasjonsadgangen for betalingsmislighold [er] etter gjeldende rett nærmest utelukket".

Forsikringsforetaket har på sin side fremlagt kopi av faktura datert 1.2.23 med betalingsfrist 15.3.23, samt purring datert 30.3.23 med betalingsfrist 17.4.23. De fremlagte brevene viser etter vårt syn at foretaket har fulgt de ordinære rutinene for opphør av forsikringsavtalen. I alle tilfelle må det anses å ligge innenfor klagers kontroll som forsikringstaker å opprettholde forsikringsdekningen ved å sørge for betaling av riktig beløp til riktig tid.

Vår konklusjon er derfor at klager ikke har sannsynliggjort at manglende betaling av forsikringspremien skyldes forhold utenfor klagers kontroll, og det er ikke grunnlag for å gi klager dispensasjon for gebyrileggelsen, jf. Bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9.

Når det gjelder klagers øvrige anførsler vil vi bemerke at selv om klager hadde behov for å dra tilbake til Ukraina og hjelpe sin familie, kunne klager ha forhåndsbetalt forsikringspremien, opprettet Avtalegiro, eller lagt til rette for at faktura fra forsikringsforetaket ble betalt i perioden. Klager ville på denne måten ha unngått gebyrileggelse. Nemnda har ved en rekke anledninger vist til at dersom den ansvarlige har handlingsalternativer for å unngå gebyrileggelse, vil det ikke være grunnlag for å gi dispensasjon, jf. FinKN 2022-128.

Vi har selv sagt forståelse for at klager befinner seg i en svært krevende livssituasjon og at dette også får følger for klagers privatøkonomi. Forhold knyttet til egen privatøkonomi, anses likevel å ligge innenfor den enkeltes kontroll, og gir som utgangspunkt ikke grunnlag for ettergivelse.

Nemnda har tidligere også vurdert spørsmålet om manglende språkkunnskaper kan gi grunnlag for dispensasjon, se bl.a. FinKN 2021-684. Heller ikke dette vil være et forhold som faller utenfor klagers kontrollsfære. Klager plikter å overholde gjeldende regelverk og må søke bistand til dette dersom manglende språkkunnskaper gjør det vanskelig.

Etter dette har vi kommet til at bruddet på forsikringsplikten ikke skyldes forhold som lå utenfor klagers kontroll. Gebyret for perioden 25.4.23 til og med 20.7.23 kan derfor ikke ettergis, jf. Bilansvarslova § 17 a annet ledd og forskriften § 9.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om gebyret er korrekt ilagt, og om det er grunnlag for å gi dispensasjon for gebyrileggelsen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Trafikkforsikringsforeningen har bedt om nemndbehandling av saken og har i korte trekk anført at gebyrforskriften skiller mellom elektronisk varsel om uforsikret kjøretøy og underretning om illeggelse av gebyr. Elektronisk varsel skal sendes til **siste forsikringstaker**, mens underretning om gebyr skal sendes til den gebyrpliktige.

Perioden fra og med 2.7.23 til og med 12.2.24.

For denne perioden er nemndas tre medlemmer enige om følgende:

Gebyrforskriften § 4 første ledd første setning og andre ledd første ledd lyder slik:

Den som etter bilansvarslova § 15 er ansvarlig for å forsikre motorvogn, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn forsikringsplikten etter bilansvarslova ikke er oppfylt.

Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn fra og med datoen for vedtak om eierskifte, med mindre ny eier har tegnet forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen.

Bestemmelsene tar sikte på to ulike situasjoner; den første gjelder en bileier som misligholder sin løpende plikt til å holde kjøretøyet forsikret, den andre gjelder ny eiers plikt til å tegne ny forsikring. Begge bestemmelsene gjelder altså eieren fordi det etter bilansvarslova § 15 er **eieren** som har forsikringsplikten.

Gebyrforskriften §§ 6 og 7 gjelder henholdsvis varsling av gebyr og underretning m illeggelse av gebyr.

Gebyrforskriften § 6 første ledd pålegger Trafikksforsikringsforeningen å varsle "siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn" elektronisk dersom TFFAuto har opplysninger om e-post og/eller på telefon. Dersom slike opplysninger ikke foreligger, skal varslingen sendes som del av illeggelsen. I § 7 andre ledd pålegges Trafikksforsikringsforeningen "å underrette den gebyrpliktige om illeggelsen av gebyret."

Nemnda er enig med Trafikksforsikringsforeningen i at bruken av "siste forsikringstaker" og "den gebyrpliktige" er uheldig fordi det skaper uklarhet, idet det hele tiden fortsatt er "eieren" som er ansvarlig, jf. bilansvarslova. § 15.

Skal bruken av "siste forsikringstaker" ha mening, må det antagelig ta sikte på situasjonen i gebyrforskriften § 4 første ledd, jf. ovenfor. Å varsle siste forsikringstaker ved eierskifte, jf. gebyrforskriften § 4 andre ledd, fremstår for nemnda som uten mening. Bruken av ordet "gebyrpliktig" fanger imidlertid opp begge situasjonene.

Nemnda har i flere avgjørelser pekt på at Trafikksforsikringsforeningen etter gebyrforskriften § 6 første ledd er avhengig av opplysningene i TFFAuto, og skal legge disse til grunn for varsling og utsendelse av gebyr med mindre man selv har eller skaffer seg opplysninger om noe annet eller det er gått så lang tid at det fremstår som nødvendig å sjekke om det har skjedd endringer, for eksempel i Folkeregisteret eller i Brønnøysundregistrene. Foreningen skal selvfølgelig ikke skaffe seg opplysninger på ulovlig vis. Inneholder TFFAuto både opplysninger om eier og forsikringstaker og dette er forskjellige personer/foretak bør begge varsles, men det er fortsatt eieren som har det lovpålagte ansvaret. At eieren er blitt enig med en annen om at vedkommende skal stå som forsikringstaker og betale premien er først og fremst et forhold mellom de to og forsikringsforetaket.

I vår sak er den problemstillingen som Trafikksforsikringen har reist ikke aktuell fordi registeret inneholder opplysninger både om eier og forsikringstaker, men det er samme person. E-post adressen og mobiltelefonnummeret er de samme.

Hovedproblemstillingen i saken er Trafikksforsikringsforeningens aktivitetsplikt etter at flere gebyrkrav er kommet i retur. Nemnda har i flere avgjørelser pekt på forarbeidene der det i Prop. 1 LS Skatter avgifter og toll 2018 side 200 blant annet skriver:

Departementet legger imidlertid til grunn at Trafikksforsikringsforeningen aktivt følger opp unnlater av å betale gebyr, slik at gebyret ikke påløper over lang tid, og utgjør uforholdsmessig høyt beløp.

Når det gjelder den konkrete vurderingen, finner nemnda å kunne slutte seg til det sekretariatet skriver i sin avgjørelse, blant annet følgende:

Trafikksforsikringsforeningen hadde klagers elektroniske kontaktinformasjon tilgjengelig, og kunne benyttet denne for å kontakte klager på et tidligere tidspunkt. Vi bemerker i den anledning at det kan fremstå som om det var foreningens elektroniske varsel av 13.2.24 som gjorde at klager avregistrerte kjøretøyet.

Trafikksforsikringsforeningen har avslutningsvis anført at klager bør betale gebyr også for perioden fra og med 17.1.24 til og med 12.2.24 fordi klager fra dette tidspunktet må ha vært kjent med gebyret. Nemnda har forståelse for dette synspunktet, men det er ikke opplyst når dette brevet kom frem til klagers postkasse, og det må i tilfelle uansett gjøres fradrag for ytterligere noen dager. Det dominerende forhold er imidlertid, slik nemnda ser det, Trafikksforsikringsforeningens unnlattelse av å benytte seg av den elektroniske muligheten for å sende/varsle om fortsatt gebyrileggelse. Dersom det hadde blitt gjort, er det overveiende sannsynlig at kjøretøyet hadde blitt avregistrert umiddelbart slik det faktisk skjedde 13.2.24 da klager ble varslet elektronisk samme dag.

Klager returnerte til Norge 30.6.23 og er fritatt for å betale gebyr fra og med 2.7.23, jf. ovenfor. Asyloppholdet etter hjemkomst og manglende bank ID har derfor ikke betydning for gebyrplikten.

Nemnda er etter dette enstemmig kommet til at klager bør fritas fra å betale gebyr for perioden fra og med 2. juli 2023 til og med 12. februar 2024 slik sekretariatet også kom til.

Perioden fra og med 25.4.23 til og med 1.7.23.

Sekretariatet har også vurdert om det er grunnlag for dispensasjon for den del av gebyret som ikke er bortfalt etter det som er besluttet foran, altså for perioden fra og med 25.4.23 til og med 1. juli 2023.

I forbindelse med klagebehandlingen for nemnda har klager lagt frem dokumentasjon som viser at kjøretøyet ble beslaglagt av ukrainske militærmyndigheter 26.2.23, og at klager først kom tilbake til Norge med kjøretøyet 30. juni 2023. Det er ikke opplyst noe om hvor lenge beslagleggelsen varte.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom brudd på forsikringsplikten må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) side 202) uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

For denne perioden har nemnda delt seg i et flertall og et mindretall.

Flertallet, *nemndas leder og selskapsrepresentanten*, ser denne perioden slik:

Hendelsesoversikten for klagers kjøretøy viser at hun kjøpte kjøretøyet 21.1.23. Hun ble registrert som eier fra og med 23.1.23 og tegnet forsikring fra og med 24.1.24. Forsikringsselskapet som hun inngikk avtale med, sendte 1.2.23 krav om betaling av premie og trafikksforsikringsavgift for perioden 24.1.-1.4.23, men kravet ble ikke betalt tross flere varsler. I den fremlagte fakturaen er det opplyst at klager ønsket betaling i månedlige terminer. Det er ikke opplyst på hvilket tidspunkt klager reiste til Ukraina, men uansett dette legger nemnda til grunn at hun selv inngikk avtale om forsikring. Hun var med andre ord klar over forsikringsplikten, og at hun ville få krav om betaling av premie hver måned i god tid før kjøretøyet ble beslaglagt. Selv om hun reiste med bilen til sitt hjemland, kunne hun ordnet med månedlige trekk i sin bank på forhånd. Hun hadde dessuten e-post adresse og kunne ordnet opp i forholdet mens hun var på reise.

Beslagleggelsen av kjøretøyet er, slik flertallet ser det, å sammenlikne med at hun ikke kunne bruke det og vedrører derfor ikke muligheten for likevel å opprettholde forsikringen. Hun beholdt den rettslige råderetten, og burde uansett kontaktet sitt forsikringsselskap da kjøretøyet ble beslaglagt for eventuelt å bli fritatt for å betale forsikringspremie så lenge beslagleggelsen varte.

Nemndas flertall er etter dette kommet til at Trafikksforsikringsforeningen bør gis medhold, men likevel slik at klager fritas for å betale gebyr fra og med 2.7.23 til og med 12.2.24.

Nemndas mindretall, *forbrukerrepresentanten*, ser denne perioden slik:

Klager bør fritas fra gebyret for også denne perioden.

Bilansvarsloven § 15 bestemmer hvem som har plikten til å forsikre en motorvogn. Bestemmelsens første ledd lyder slik:

Motorvogn som er registrert eller skulle vore registrert eller ha kjennemerke etter vegtrafikklova, skal eigaren trafikktrygda for all skade som går inn under kapittel II.

Plikten til å betale gebyr er i samme lovs § 17 a første ledd første punktum knyttet til "eigaren". Gebyrforskriften § 4 pålegger den som etter bilansvarslova § 15 er forpliktet til å forsikre kjøretøyet, altså eieren, å betale gebyr når forsikringsplikten ikke er oppfylt.

Nemnda har tidligere vurdert og konkludert med at det er de reelle eierforhold i den konkrete saken som skal legges til grunn ved vurderingen av gebyrplikten, se eksempel FinKN 2019-399. Klager har fremlagt dokumentasjon på at kjøretøyet ble inndratt til militær bruk den 26.2.2023. Dette var før den påløpte gebyrperioden, som løp fra 25.4.2023. På dette tidspunktet har klager mistet både sin faktiske og rettslige råderett over kjøretøyet. På dette grunnlag kan hun ikke anses å være eier av kjøretøyet, og da heller ikke ilegges gebyr for manglende forsikring.

Avgjørelsen er avsagt under dissens. Flertallets syn blir da å legge til grunn.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold, dog slik at klager fritas for å betale gebyr fra og med 2.7.23 til og med 12.2.24.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)